

Nr 45.

Av herr **Pettersson** i Dahl **m. fl.**, *angående klassificering av samt importreglering för ägg.*

Av lanthushållningens binäringar intager fjäderfäskötseln ett framstående rum. Äggproduktionen beräknades sålunda 1927 uppgå till ett värde av i runt tal 51 000 000 kronor och 1929 till 57 000 000 kronor. Därtill kommer värdet av slaktat fjäderfä uppgående till cirka 7 000 000 kronor eller tillsammans 60- à 65 000 000 kronor. De senare årens fallande priser ha naturligt nog sänkt dessa summor, men hela fjäderfäproduktionen torde i alla fall representera ett värde av nära 50 000 000 kronor per år.

En omständighet av stor betydelse för fjäderfäskötselns bedrivande är kapitalbehovets förhållande till produktionsvärdet. Om endast djurkapitalet toges i betraktande så var detta enligt 1929 års beräkningar i runt tal 14 000 000 kronor. Till jämförelse må nämnas att ifråga om nötkreatursskötseln är djurkapitalet ungefär lika högt som produktionsvärdet. Knappast något annat husdjurslag torde ha så högt produktionsvärde i förhållande till kapitalbehovet som fjäderfä, en omständighet, som jämte flera andra gör fjäderfäskötseln till en synnerligen lämplig produktionsgren för personer med svag ekonomi. Såsom en följd härav äro också fjäderfäskötarna till stor del att söka bland lägenhetsägare, torpare och småbrukare samt spridda över hela landet. Är fjäderfäskötseln räntabel ger den alltså försörjning till ett mycket stort antal familjer och kan också i stor utsträckning ge biinkomster till annan förvärvsverksamhet.

Ifråga om vad som i denna brydsamma tid bör göras för att stödja denna produktionsgren må framhållas, att stödåtgärder måste ta sikte dels på att en fullgod kvalitet föres i marknaden, dels på förhindrande av onödig import, dels skapande av konserverings- och lagringsmöjligheter för produkterna samt slutligen inriktas på stöd åt exporten.

Vad beträffar i första hand kvaliteten framgår bl. a. av jordbruksutredningens undersökning i frågan, att denna lämnar mycket övrigt att önska. Jordbruksutredningen anförde härom följande:

»Erfarenheten från kontrollverksamheten vid exportpackerierna liksom uttalanden från föreningar och ägghandelsfirmor ha givit vid handen, att kvaliteten å de svenska äggen, då de tillföras äggfirmorna, är långt ifrån tillfredsställande, detta särskilt under vissa årstider (eftersommar, höst och förvinter). Enligt deras företagna undersökningar och inhämtade uppgifter utgöras de till exportörernas packerier inlevererade äggen till förvånansvärt

hög procent, nämligen i en del fall genomsnittligt cirka 20 men i andra fall upp till 50 procent av sådana, som få hänföras till sekunda eller odugliga. Av de sekunda äggen komma de sämre kvaliteterna till användning för bageri-ändamål, de övriga till hushållsbruk. Då beteckningen 'sekunda' knappast förekommer i detaljhandeln och beteckningen 'hushållsägg' ej heller är vanlig, torde de senares försäljning till allmänheten huvudsakligen ske under namn av prima eller färska ägg, varför den under dessa namn erhållna varan ofta och särskilt vid vissa årstider alls icke motsvarar kvalitetsbeteckningen. I och för sig utgör detta en beklaglig företeelse. De sekunda ägg, som inkomma till exportörerna, få enligt nu gällande bestämmelser icke exporteras och måste därför sorteras ifrån samt försäljas å den inrikes marknaden, som sålunda till avsevärd del kommer att förses med sekunda vara. I många fall är kvaliteten å de till äggrosshandlarna inkommande äggen betydligt sämre än som ovan anförts, och detta torde särskilt vara fallet uppåt landet, varest omsorgen om exporten mindre tvingat till uppmärksamhet beträffande kvaliteten. Å andra sidan är kvaliteten å ägg från producenter inom välskötta föreningar jämförelsevis god.

Som många handlande, vilka uteslutande sälja å den inhemska marknaden, icke undersöka och sortera äggen samt exportörerna måste försälja mottagna sekunda ägg inom landet och då vidare lagring ofta förekommer efter mottagningen, är det tydligt, att genomsnittskvaliteten å de inom landet till allmänheten försålda äggen icke kan motsvara berättigade anspråk.»

Här må framhållas att äggföreningarna och äggförbundet genom sin kontrollverksamhet väsentligt bidragit till att höja kvaliteten på ägg. En olägenhet, som gör sig gällande i strävandena härvidlag, är att alla i handeln förekommande ägg säljas såsom förstklassiga. Någon gradering förekommer icke. Andra länder, däribland Danmark, ha gått in för reglerande bestämmelser härvidlag. Även Sverige tvingas nog till att införa liknande bestämmelser, detta i synnerhet som exporten mer och mer försvåras. Enligt vårt förmenande borde i handeln förekommande ägg delas upp i förslagsvis tre klasser.

1) Prima: hit hänföres alla stämplade och kontrollerade föreningsägg samt av exportorganisationen kontrollerade ägg.

2) Hushållsägg: hit hänföres fränsorterade föreningsägg dugliga till hushållsbruk.

3) Sekunda ägg: till dessa skulle räknas alla ägg, vilka inte kunna hänföras till någon av de här ovan nämnda klasser.

Bestämmanderätten ifråga om användning av här nämnda handelsmärken bör ligga hos en av Kungl. Maj:t tillsatt myndighet, där också producenterna äro representerade. Närmare bestämmelser härom böra utformas av Kungl. Maj:t.

Vad beträffar importen från utlandet må framhållas det oriktiga i att införsel av ägg får ske under tider, då äggmarknaden här är överfylld, och till ruinerande priser. En importreglering måste härvidlag anses berättigad med

licensförfarande i mån av behov. Nyssnämnda myndighet torde också kunna handlägga dylika ärenden.

En olägenhet i fråga om ägghandeln är den inhemska produktionens ojämnhet. Sålunda produceras ungefär hälften av alla ägg i månaderna april—juli. Viktigt vore att få till stånd en jämnare fördelning av produktionen. Möjligheter härtill skulle också förefinnas, om respektive organisationer hade tillräckligt kapital och lagerutrymmen. Statsmakterna borde här kunna lämna sitt stöd på så sätt, att en fond upplades, från vilken föreningarna kunde erhålla lån med lagrade ägg som säkerhet. Vi hänvisa till Svenska ägghandelsförbundets i skrivelse till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet den 23 sistlidne december anförda motivering härför. Vidare borde anslag lämnas till de organisationer, som kunde igångsätta tillverkning av s. k. flytande ägg och torkad äggula. Om dessa båda preparat anföres i nyssnämnda skrivelse från Svenska ägghandelsförbundet bl. a. följande:

»Ett särskilt slag av kylhuslagrade ägg äro de s. k. kinesäggen, som levereras befriade från skal i slutna plåtdunkar antingen med gulan och vitan var för sig eller med gulan och vitan tillsammans. Genom hård infrysning och senare förvaring i kylrum hindras på så sätt bevarade ägg från förstöring. Sådana ägg användas huvudsakligast i bagerier. Någon inhemsk tillverkning av sådana ägg förekommer inte, men däremot en inte oansenlig import.

Ett annat importerat äggpreparat är torkad äggula, som användes i margarinfabrikationen, glastillverkning m. m. Tillverkning sker på så sätt, att gulorna sprutas i fina strålar in i varmt rum, och därvid torka till pulver.

Importen av dessa båda preparat utgjorde år 1932 384 843 kilogram, varav något mer än hälften torkad äggula. Importen är inte oväsentlig ur den synpunkten, att den hindrar, att en del av överskottsproduktionen inom landet blir placerad. Då det skalfria ägget beräknas väga blott 89 procent av ägget med skal, betyder 1932 års import av cirka 175 000 kilogram flytande ägg en produktion av inemot 200 000 kilogram och bakom importen av torkad äggula låg ännu större kvantiteter. De flytande äggen ha betalats bra och betingade i november 1933 160 öre per kilogram för äggula, 150 öre för gula och vita och 140 öre för endast vita. Då tillverkningen kan ske under den tid äggen stå lågt i pris, är det en inte oansenlig vinst som kan inhöstas. Infrysningen kan beräknas kosta fem öre per kilogram och förvaringen i kylrum 3 öre per månad.»

I fråga om exporten och stöd till densamma anse vi i likhet med Svenska ägghandelsförbundet, att äggproduktionen borde ha viss del av de medel, som inflyta enligt förordningen om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl (Sv. F. nr 329, 1933), och dessa medel användas för utjämning av exportpriset under de olika månaderna av året samt stärkandet i övrigt av exportmöjligheterna.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av bestämmelser för klassificering av ägg i huvudsaklig överensstämmelse med vad här anförts samt om importreglering för ägg.

Stockholm den 16 januari 1934.

Anders Pettersson
i Dahl.

Albin Eriksson,
Toftered.

Gustav Johanson,
Hallagården.

Victor J. Mattsson.